

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Crisa.

Sibiu, 25 Octomvrie n.

Suntem tot acolo cu crisa ministerială, unde eram cu luni mai înainte. Nici un pas nou spre rezolvarea ei și spre îndreptarea lucrurilor spre bine. Tot ce e de înregistrat este: *consiliul de coroană*, ținut Mercuri, săptămâna trecută, la Viena, cu participarea tuturor ministrilor ungari. În acest consiliu de coroană, care a durat jumătate de oră, Maiestatea Sa a spus ministrilor sei din Ungaria, să-și bată capul și să găsească o modalitate de descurcare a lucrurilor pe cale constituțională, căci în cas contrar se va face descurcarea și pe cale neconstituțională.

S'a întâmplat deci și de astădată același lucru, ca înainte cu patru ani, când Maiestatea Sa a chemat în audiență colectivă pe șefii de atunci ai opoziției parlamentare maghiare, și în curs de cinci minute li-a spus care e dorința, care e *porunca* Maiestății Sale.

O astfel de poruncă a fost dată și de astădată ministrilor ungari: porunca să rămână împreună încă, până ce fac legea electorală, împlinindu-și datoria față de Coroană și față de țară, apoi pot să plece. Iar dacă nu pot să îplinească porunca Maiestății Sale, atunci va veni un guvern estraparlamentar, — e vorba de dictatură militară, — care va face aceace dorește și poruncește Maiestatea Sa.

Rezultatul consiliului de coroană nu a fost deci tocmai favorabil pentru deținătorii puterii de stat dela noi, cari însă nu se lasă să fie de loc conturbați în visările lor, ci continuă a fantasa mereu despre bancă independentă și despre concesiuni militare, cu toate că li s'a dat atât de clarsă înțelegă, că s'a isprăvit de tot cu concesiunile.

A fost adevărat bătător la ochi faptul, că în ziua în care s'a ținut consiliul de coroană, a fost primit întâi în lungă audiență de două ore contele Andrassy în palatul dela Viena, și lumea politică făcea combinația, că cu formarea noului cabinet va fi încredințat contele Andrassy. A eșit însă nu peste mult știrea în publicitate, că nobilul conte numai pe lângă anumite concesiuni militare s'a declarat gata a primi misiunea formării noului cabinet, concesiuni pe cari însă Monarhul nu s'a aflat îndemnat să le acorde. Deci concesiuni nu se fac.

Remâne acum, ca actualul guvern să influențeze asupra deputaților dietali, înduplecându-i să voteze cu grabire noua lege electorală, ori apoi vine de nou un guvern de doborâți, sau chiar un guvern militar, o dictatură militară! Situația dela noi aceasta e. Și o zugrăvește foarte bine ziarul „Vaterland“ dela Viena, când scrie, că nu poate fi rezolvată criza ungară altcum, decât ori cu onorarea punctului de vedere al Coroanei, care cere să rămână guvernul și coaliția împre-

ună pentru a împlini ultima datorie pe care o are față de Coroană și față de țară, — crearea noiei legi electorale, — ori apoi pe calea experimentării cu un guvern estraparlamentar. Altă rezolvare nu este.

Cei dela conducerea politicii maghiare o știu aceasta bine și de aceea țin dese consultări, pentru a afla modalitatea unei eșiri din încercătură. Mercuri e vorba să se țină un consiliu de ministri, în care fiecare membru al guvernului va comunica un proiect de descurcare, iar prim-ministrul Wekerle va pleca imediat la Viena cu acela, care i se va părea mai bun, și acceptabil și din partea — Coroanei.

Deocamdată deci crisa există încă, cu toate că se află în fazele ei din urmă și pe calea de a fi rezolvată. Pentru că de un guvern estraparlamentar, ori chiar de o dictatură militară, se îngrozește fiecare suflet maghiar! De aceea mai bucuos capitulează toți, decât să piardă puterea din mână!

Congresul național-bisericesc.

Sedința a șaptea.

Ținută Vineri, în 22 Octomvrie n. Prezent I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de sedință Lazar Triteanu.

Notariul Dr. Ioan Papp cetește procesul verbal al sedinței din urmă, care se verifică.

I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Meșianu comunică congresului, că Sâmbătă în 9 Octomvrie v. se va oficia parastas pentru odihna sufletului Arhiepiscopului și Mitropolitului Miron Romanul, și invită deputații congresuali se participe la acest act de pietate, care se va săvârși la orele 9 dimineața. După parastas se va întruni congresul în sedință, pentru a-și continua lucrările.

Deputatul Dr. Traian Puticiu face următoarea propunere, cu privire la cartea intitulată „Sentinela“ a preotului militar Bugariu din Timișoara, contrară dogmelor noastre bisericești:

„Să se transpună afacerea la preasfințitul sinod episcopesc, care în sfera sa de competență se nu admită în folosința liturgică a sfintei noastre biserici mitropolitane decât numai cărți cari prealabil obțin aprobarea preasfințitului sinod episcopesc“.

Propunerea se declară de urgentă.

P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu face adăosul, ca prin circular să se aducă grabnic la cunoștință, că fără aprobarea autorității competente bisericești nici o carte bisericească nu e admisă și nu poate fi folosită din partea organelor subalterne ale bisericii noastre.

Deputatul Dr. V. Braniște e pentru trecerea ambelor propuneri la sinodul arhieresc.

P. C. Sa Protosincolul Roman R. Ciorogariu, asemenea, iar P. C. Sa Arhimandritul Mangra crede, că afacerea nici nu trebuia adusă în fața congresului, ci să se fi făcut arătare de adreptul sinodului arhieresc. Acum însă, după ce propunerea s'a făcut, ea se fie trecută la sinodul episcopesc.

Propunerile se trec în competența sinodului episcopesc, după ce mai vorbesc la obiect ambii propunători.

Deputatul Dr. G. Dobrin face propunere în chestia sistării ajutorului de stat, dat mai neinte diecezei Caransebeș, în înțelesul, ca consistoriul mitropolitan să protesteze în contra procedurii guvernului și să ceară grabnică lichidare a sumei, de altcum trecută în budgetul statului.

Se declară propunerea de urgentă și să primește fără discuție.

Urmează raportul comisiei școlare. Raportor Dr. V. Braniște. Raportul general al consistoriului mitropolitan, ca senat școlar, se ia în general la cunoștință. La desbaterea specială se naște discuție la punctul referitor la susținerea școalelor confesionale. Vorbesc deputații L. Triteanu, Dr. G. Dobrin, Roman R. Ciorogariu, Dr. Iosif Gall, și I. P. S. Sa, Mitropolitul.

Deputatul Nicolae Zigre constată, că comisiunea nu s'a estins asupra tuturor detaliilor cuprinse în raport. Nu se face amintire despre demersurile făcute din partea consistoriului mitropolitan și din partea Arhierilor noștri întru apărarea școalelor confesionale române.

Nu se face amintire despre instrucția dată din partea consistoriului mitropolitan, cu privire la executarea noiei legi școlare. Raportorul cetește acum punctul din raport, care se referă la această chestie. Deputatul Dr. Nic. Oncu propune, ca congresul cu aprobare se iee act despre cele făcute din partea Arhierilor și consistoriului mitropolitan pentru apărarea școalei și bisericii. Se primește.

Celelalte puncte din raportul școlar se iau la cunoștință conform propunerilor făcute din partea comisiei școlare. Discuție s'a mai născut numai la punctul referitor la inspecționarea școalelor. Aci a vorbit P. C. Sa protosincolul Ciorogariu, protosincolul Dr. Cristea, Nicol. Zigre, Dr. Nicol. Oncu, I. P. S. Sa Mitropolitul, Parteniu Cosma, Dr. D. Dobrin, Paul Rotariu și raportorul. S'a primit în urmă propunerea comisiei.

Același raportor referează în chestia calificării profesorilor dela institutele pedagogice. Spune, că proiectul prezentat din partea consistoriului mitropolitan comisiunea nu l-a putut accepta, ci a compus un nou proiect. Le cetește pe amândouă și propune votarea proiectului comisiei.

Se naște discuție. L. Triteanu critică proiectele prezentate și propune trecerea amândurora la consistoriul mitropolitan. Dr. Nicol. Oncu cere primirea proiectului comisiei, P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Pușcariu află, că e mai bun proiectul comisiei, dar după o singură cetire nu poate să-l voteze. E pentru trecerea lui ca material la consistoriul mitropolitan. P. C. Sa Arhimandritul Mangra nu e pentru amânarea chestiei până la altă sesiune congresuală, ci primește proiectul comisiei. Parteniu Cosma e de părerea, ca să se tipărească cu grabire ambele proiecte, și în sedința proxima se fie puse la ordinea zilei. Se primește propunerea din urmă și discuția se întrerupe asupra acestui obiect.

Tot în numele comisiei școlare raportează Vasile Goldiș în chestia regulamentului prezentat de consistoriul mitropolitan și referitor la examenele de calificare ale învățătorilor dela școalele confesionale române.

Regulamentul în general se votează, iar la desbaterea specială se naște discuție la § 4. Comisiunea propune o modificare. În contra modificării propuse de comisiune vorbește I. P. S. Sa, Mitropolitul, și P. C. Sa Arhimandritul Dr. Pușcariu. Modificarea o sprijinește protosincolul R. R. Ciorogariu. Mai vorbește pentru respingerea modificării Mateiu Voileanu, iar Arseniu Vlaicu explică cum este a să înțelege modificarea pe care o formulează de nou. P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu propune respingerea modificării, iar raportorul acceptarea ei.

Să pune acum la vot contrapropunerea, de a să mențina paragraful nemo-dificat. Votează 24 deputați pentru, iar contra 20 de deputați. Modificarea e respinsă, și se votează paragraful în textua-re originală.

Discuția se întrerupe. Continuarea se va face în sedința convocată pe după amiez la orele 4, iar sedința se încheie la orele 12 și jumătate.

Sedința a opta.

Ținută Vineri d. a. la orele 4. Pre-sident I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de sedință Lazar Triteanu.

Procesul verbal al sedinței din urmă se va verifica în sedința proxima.

Se intră în ordinea de zi: Continuarea discuției pe articole asupra regulamentului pentru examenul de calificare învățătorescă.

Un adaos al comisiei făcut la §ul 4 se primește.

Ceialalți paragrafi, dela 5 până la 43, se primesc, parte neschimbați, parte cu modificările făcute din partea comisiei.

Se mai adaogă un paragraf, că regulamentul intră în vigoare după publicarea ce se va face în foaia oficială a mitropoliei. Tot odată se autorizează consistoriul mitropolitan, ca în cazul, dacă va pretinde guvernul unele întregiri ori modificări, să le poată face în cercul propriu de competență.

Tot domnul Vasile Goldiș, raportează în chestia regulamentului pentru organizarea învățământului în școalele populare. Espune cuprinsul regulamentului, pe care comisiunea l-a aflat destul de bine compus, și numai puține modificări a aflat de lipsă să facă în el.

Vorbește despre școala de repetiție, care nu e obligatorie pentru confesiuni, lucru pe care-l dovedește cu citate din legile țării.

Propune deci, ca pretutindenea să fie șters din proiectul de regulament aceea ce se referă la școala de repetiție, încoolo regulamentul să fie primit în general și în special, cu micile modificări stilare pe cari le va propune.

Vorbește la obiect deputatul Lazar Triteanu, comunicând congresului schimbul de acte între superioritatea noastră bisericească și guvern, în chestia școalelor de repetiție, pe cari guvernul vrea să le vadă prefăcute în școale agronomice. Crede, ca școalele de repetiție ar putea să fie susținute cu limba de propunere a bisericii.

Acceptându-se părerea raportorului, se intră în discuția pe articole. Se votează paragrafi 1—12, conform modificărilor propuse de comisiune.

La §ul 13 face deputatul N. Borzea amandamentul, ca învățătorul să grijească și de mergerea elevilor la biserică.

Paragrafi 14—16 se votează. Paragraful 17 și 19 se șterge. Ceialalți paragrafi se primesc neschimbați, până la paragraful 77.

Paragraful 78 conform propunerii comisiei școlare se șterge de tot, ca contrar dispozițiilor cuprinse în statutul organic, după ce congresul ascultă și lămuririle date din partea dlui L. Triteanu.

Paragrafi 79—80 se votează fără modificare.

La §ul 81 comisiunea face amandamentul, ca manualele de școală, acceptate de bune într-o dieceză, să fie acceptate de bune în întreaga mitropolie.

Deputatul L. Triteanu e în contra amandamentului și cere menținerea uzului de până acum. Deputatul Em. Ungureanu crede, că censurarea cărților de școală ar putea fi trezută în competența consistoriului mitropolitan.

P. C. Sa Arhimandritul V. Mangra sprijinește propunerea lui L. Triteanu și crede, că la censurarea cărților de școală ar trebui să se pună pond mai ales pe corectitatea limbei.

P. C. Sa protosincolul Dr. Iosif T. Badescu face o întregire la acest paragraf. P. C. Sa Arhimandritul Dr. Il. Pușcariu cere menținerea uzului de până acum. Deputatul I. Preda e contra amandamentului.

Amandamentul se primește.

Integritatea protosincolului Badescu asemenă se primește.

Paragrafi 82—92 se primesc cu modificările propuse de comisiune.

La §-ul 93 deputatul N. Borzea face adaosul, ca elevii să fie obligați a cereota și biserica în Dumineci și sărbători.

Ceialalți paragrafi se votează cu schimbările propuse de comisiune.

Urmează raportul comisiunii fundațiunii Gozdu. Raportor Nicolae Ivan. Cetește raportul consistorului mitropolitan referitor la socotelile fundațiunii Gozdu pe anul 1907/8. Comunică faptul, că socotelile examinate în mod amănunțit sunt în perfectă regulă. Propune deci votarea absoluturii pe sama delegațiunii, care administrează fundațiunea. Fundațiunea e de 6.800,797 coroane.

Proiectul de conlus al raportului se votează, după ce I. P. S. Sa dă lămuririle necesare, dar cu o modificare a deputatului Dr. G. Popoviciu.

Asupra raportului delegațiunii congresuale raportează Dr. Nestor Oprean. Cetește raportul și propune ca acesta să fie aprobat și luat la cunoștință, iar alegerea delegațiunii pe următorii trei ani să fie pusă la ordinea zilei. Se primește.

Același raportor propune, ca cu privire la speșele plătite în procesul de despărțire a Românilor gr.-or. din Fabricul-Timișoarei să fie executat conlusul adus în privința aceasta din partea congresului din sesiunea trecută.

Se primește.

Raportează acum P. C. Sa Arhimandritul Augustin Hamsea în chestia aranjării serbărilor centenare pentru Șaguna. Propune în numele comisiunii organizatoare luarea cu aprobare la cunoștință a raportului consistorului mitropolitan despre aranjarea lor. Editarea monografiei vieții și activității lui Șaguna asemenea se ia cu plăcere la cunoștință. Propune apoi un proiect de conlus, cu privire la eternizarea modului cum au decurs serbările. Spune de unde și dela cine au intrat telegrame de aderare.

Exposul făcut se ia cu plăcere la cunoștință în textuarea făcută din partea P. C. Sale.

Ședința se încheie la orele 7 și jumătate, anunțându-se cea următoare pe Sâmbătă la orele 10 dimineea.

Ședința a noua.

Ținută Sâmbătă în 23 Octomvrie n. Președinte I. P. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu. Notar de ședințe Dr. G. Proca.

Se verifică procesul verbal al ședinței ținute Vineri înainte de amez. Verificarea celui despre ședința ținută Vineri după amez, se va face în ședința proxima.

Se intră în crdinea de zi. Se face alegerea membrilor în delegațiunea congresuală pentru despărțirile hierarhice de către Sârbi. Se declară realeși membrii din trecut.

În numele comisiunii organizatoare raportează acum P. C. Sa Arhimandritul Augustin Hamsea asupra regulamentului pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare în mitropolia gr. ort. română din Ungaria și Transilvania.

În general se primește proiectul de regulament, prezentat din partea consistorului mitropolitan, și să intră în discuția pe articole.

Se votează, cu modificările propuse din partea comisiunii, paragrafi 1—19. La §-ul 20 face deputatul Dr. Ioan Suciu o întregire, care se primește.

Paragrafi 21—25 se primesc, fără discuție, cu modificările propuse de comisiune. La §-ul 26 deputatul Vasile Goldiș propune o modificare, care e combătută de P. C. Sa protosincolul Dr. Cristea și de Dr. G. Popoviciu. Modificarea se respinge.

Se primesc neschimbăți paragrafi 27—40. La §-ul 41 face propunerea de modificare deputatul Dr. Ioan Suciu. Se votează.

Paragrafi 42—52 se votează, cu unele modificări propuse din partea comisiunii.

La §-ul 53 se naște discuție. Se primește paragraful original, pe care comisiunea îl propusese să fie sters.

Paragraful 54 se șterge.

Ceialalți paragrafi se votează, cu modificări stilare propuse de comisiune, până la §-ul 71. La §-ul 72 propune deputatul Dr. Ioan Suciu ștergerea paragrafului.

Se votează paragrafi 73—89 neschimbăți, ori cu mici modificări.

Regulamentul se declară primit și în discuția pe articole.

Comisiunea bisericească raportează acum prin raportor P. C. Sa Dr. Eusb. R. Roșca, protosincol, asupra regulamentului pentru parohii în provincia mitropolitană a bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania.

Regulamentul se primește ca basă pentru a fi discutat pe articole. Întrân-

du-se în discuția specială se votează titlul și paragraful prim. La paragraful 2 se naște discuție, terminată cu eliminarea paragrafului, conform propunerii făcute din partea comisiunii.

Paragrafi 3—8 se votează fără schimbare. La §-ul 9 face deputatul Dr. Nic. Comșa propunerea, ca listele electorale să se compună în câte două exemplare, unul păstrat la oficiul parohial, altul la consistorul eparhial, care are să le clasuleze.

Vorbește la obiect deputații: P. C. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, Teodor Herman, Dr. G. Popovici, Dr. V. Branșce, Dr. Nic. Oncu, Part. Cosma, Nicolae Ivan și Vasile Mangra.

Se primește în urmă propunerea, de a se compune listele în două exemplare originale. Se primește și propunerea deputatului Dr. Oncu, ca listele să fie subscrise și de președintele și notarul comitetului parohial, înainte de a fi prezentate sinodului parohial spre aprobare.

Discuția se întrerupe. Va fi continuată în ședința de după amez. Ședința se ridică la orele 12 și jumătate.

Ședința a zecea.

— Ultima ședință. —

S'a deschis la orele 4 d. e., Sâmbătă în 23 Octomvrie n.

Președinte I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. G. Proca.

Se continuă discuția întreruptă în ședința de înainte de amiază.

La §-ul 10 face modificare P. C. Sa protosincolul Dr. I. T. Badescu, dar nu se primește.

Se votează paragrafi 11—32, cu modificările propuse de comisiunea bisericească.

La §-ul 33 se naște discuție. În urmă se primește paragraful, cu adaosul făcut de Nicolae Zigre.

Ceialalți paragrafi se votează, până la §-ul 36, la care se naște discuție, dar se primește paragraful nemodificat.

Paragrafi 37 și 38 se votează. La §-ul 39 o parte a comisiunii propune eliminarea alineei a doua. Vorbește P. C. Sa Arhimandritul Mangra, Dr. Nicolae Comșa, Parteniu Cosma, P. S. Sa episcopul Aradului, protosincolul R. R. Ciorogariu, Em. Ungurianu, apoi raportorul Dr. E. R. Roșca și P. C. Sa Arhimandritul Mangra, ca reprezentant al părerii majorității din comisiune, iar congresul decide menținerea alineei, însă cu modificarea deputatului P. Cosma.

Ceialalți paragrafi se votează, cu excepția §-ului 47, care se șterge.

Regulamentul se declară votat și în discuția pe articole.

Urmează raportul comisiunii școlare, în chestia regulamentului pentru examenul de calificare profesională la institutele pedagogice din mitropolie. Raportorul Dr. V. Branșce expune deosebirea dintre proiectul consistorului mitropolitan și al comisiunii școlare, ambele tipărite și împărțite între deputații congresuali. Propune apoi primirea proiectului de regulament compus din partea comisiunii.

P. C. Sa protosincolul Dr. Miron E. Cristea e în contra regulamentului comisiunii școlare, și ar fi mai curând pentru acceptarea celui alt proiect de regulament; dar din scurtimea timpului crede că e mai bine să fie predate ambele consistorului mitropolitan, ca material de studiu, ca să vină apoi la proxima sesiune cu un proiect nou, compus cu ținerea în vedere a intereselor bisericești.

P. C. Sa protosincolul R. R. Ciorogariu apără proiectul comisiunii școlare, și propune acceptarea lui, din motive de urgență.

Deputatul Dr. G. Popoviciu e pentru primirea propunerii protosincolului Dr. Cristea. P. C. Sa Arhimandritul Hamsea e asemenea pentru această propunere. Deputatul Dr. Nicol. Oncu face propunerea, ca ambele proiecte să fie predate consistorului mitropolitan pentru a compune un nou proiect, pentru sesiunea proxima, dar și până atunci consistorul mitropolitan să fie autorizat să stabilească normele principale de urmat în această chestie, cu putere obligatorie pentru întreaga mitropolie.

Mai vorbește raportorul Dr. V. Branșce, pledând pentru acceptarea proiectului de regulament al comisiunii școlare.

Se pune apoi la vot propunerea deputatului Dr. Nicol. Oncu, care cade. Să primește deci proiectul comisiunii, și adică, la propunerea dep. Ungurian, în mod provizoriu pe trei ani.

Urmează raportul comisiunii organizatoare în chestia limbii de catehizare în școlile de stat. Raportor Dr. Nicolae Oncu. Face un esposu frumos și amănunțit despre starea lucrului, terminat la urmă cu propunerea, ca congresul

să oprească pe preoții bisericii noastre dela predarea religiei în altă limbă, decât numai în românește, iar cei ce calcă această oprește, să fie trași în cercetare disciplinară.

Propunerea se votează cu unanimitate, fără discuție.

În numele comisiunii petiționare raportează protopresbiterul Cornel Lazar, la propunerea căruia rugarea intrată la comisiune se predă consistorului mitropolitan spre competentă rezolvare.

Se votează acum bugetul cheltuielilor avute cu întrunirea congresului, iar verificarea proceselor verbale neverificate se dispune a se face Duminecă, la orele 11, în sala de ședințe a consistorului arhidiecezan.

Se scoală apoi I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, și constatănd, că agendele congresului național-bisericesc al bisericii gr. ort. române din Ungaria și Transilvania sunt terminate, mulțamește deputații congresuali pentru înțeleapta rezolvare ce au dat tuturor chestiunilor supuse apreițiilor și dându-le binecuvântare arhierescă declară sesiunea congresuală de încheiată.

În numele congresului mulțamește I. P. S. Sa deputatul Dr. Icsif Gall pentru tactul și înțelepciunea cu care Escelența Sa a condus și de astădată ședințele și consultările congresului. Îi dorște încă mulți ani de viață și sănătate.

Între aclamări șomotoase părăsește I. P. S. Sa sala de ședințe la orele 7 sara.

Dela sărbările centenare.

Discursul ocașional al P. C. Sale protosincolului Dr. Eusebiu R. Roșca, rostit cu ocaziunea seratei festive a seminarului „Andreian”, Duminecă seara în 4/17 Octomvrie 1909.

Onorat public!

În rândul sărbărilor centenarului dela nașterea marelui arhiepiscop-mitropolit Andrei, institutul seminarial teologic-pedagogic ce-i poartă falnicul nume, și-a reclamat și el partea sa cuvenită.

Mărețea sa activitate în diferitele direcțiuni a dat substrat bogat, ca atât pe teren literar, cât și în manifestările publice ale vieții noastre bisericești, naționale și culturale să fie scoasă la iveală la diferitele ocașuni nu numai pentru a fi apreciată după merit, ci ca faptele lui mărețe să ne servească ca un far luminos în calea nesigurantei viitorului, iar virtuțile lui: tăria convingerii și iubirea de neam și biserică să ne servească drept modele de imitat.

Astfel și elevii acestui institut — pentru mai buna lor calificare, conștuit și în societate de lectură sub acest nume strălucit „Andreian Șaguna” — an de an au dedicat și dedică amintirii memoriei lui o zi festivă pentru manifestarea sentimentului de recunoștință față de acest neuitat al nostru părinte sufletesc, ca prin prestațiunile lor să dea dovadă publică, că sunt pătrunși de spiritul ce a fost busola vieții lui, că faptele lui mărețe sunt un impuls neadormit pentru misiunea lor apostolică, ca fiitori preoți și învățători.

În această zi și la această ocaziune de elevare sufletescă, când urmând stimulul nostru intern de recunoștință fieșcă, când căutăm a ne reîmproșpăta ideile pentru realizarea cărora a muncit, mă voiu mărgini a releva numai momentele mai însemnate din viața lui ce se referă la institutul seminarial, pe care atât de mult l-a iubit și îngrijit.

Pătruns în sufletul său de însemnătatea creșterii și calificării fiitorilor preoți și învățători, arterile organismului nostru bisericesc, convins de influența binefăcătoare a lumii spirituale, în lucrarea sa încordată pentru deslășuirea soluții răginit de vitregitatea timpului, sub care dat i-a fost bisericii noastre a tângi secolii deardănd, încă la începutul activității sale pastorale, în programul său de muncă un punct cardinal a fost organizarea institutului seminarial.

Este știut și în mod tradițional, că până la venirea lui Șaguna de episcop, instrucțiunea fiitorilor preoți se făcea în un curs abia de 6 luni cu predarea cunoștințelor celor mai elementare; pentru aceea îndată la începutul activității sale de episcop, în anul 1849, sistematizează instrucțiunea fiitorilor preoți cu un curs regulat de un an cu studii teologice și pedagogice, și în curând după aceasta cu 3 ani, mai târziu la anul 1852 cu curs de 2 ani cu studii: în cursul I. prevalent din sfera pedagogiei, iar în cursul II., exclusiv studii teologice, ca barem în această formă minimală deodată să se satisfacă lipsei tare simțite și pentru instrucțiunea în școlile populare, apăsând greu asupra sufletului său de părinte starea însoțită în cultură a fiilor săi sufletești.

Neobosit în stăruințele de a ridica acest unic focal cultural pentru fii săi

sufletești în curând abia cu 2 ani mai târziu, în anul 1854 instruițiunea fiitorilor învățători dă o organizare de sine stătătoare, sistemisând un curs pedagogic de un an.

E un adevărat minimal acest curs de pregătire pe terenul instrucțiunii, dar dacă ne transpunem în situațiunea de atunci, totuși un succes strălucit.

Pusă odată beză solidă pentru calificarea preoților și învățătorilor, dezvoltarea acestor institute progresează din an în an, până când la anul 1863 primesc o organizare completă pe decenii înainte, ridicându-se cursurile pedagogice la 3 ani, iar cele pedagogice la 2 ani.

Paralel cu îngrijirea pentru prosperarea institutului în ale instrucțiunii cu înțepire au căutat a-i asigura existența și prin acquirarea mijloacelor necesare materiale.

Pentru aceea între celelalte chestiuni ce-l preocupau pentru reorganizarea bisericești, inițiază crearea unui fond seminarial, din resursele cărui fond se susține astăzi institutul.

În sinodul I. eparhial ținut la anul 1850, a inițiat o colecție pentru acquirarea unui edificiu pe seama institutului și la glasul lui arhipăstoresc în scurt timp s'a adunat suma considerabilă de 26 mii fl., din care sumă cu 20 mii s'a cumpărat casa, astăzi reședința arhiepiscopicească.

Această realitate însă după construcția sa nu corăspundea trebuințelor pentru institut, pentru aceea acvărând pe seama sa casa cu 2 caturi, care și după referințele de astăzi este între edifiile de frunte din strada Măcelarilor, o a cedat pe aceasta pentru trebuințele institutului seminarial, și până astăzi servește acestei mențiuni, așteptând din ce în ce mai cu nerăbdare ca să fie degajată de acest serviciu prin un alt edificiu corăspunzător recerințelor de astăzi ale institutului, ca în schimb în altă formă să servească intereselor culturale și de filantropie pentru neam și biserică.

Anul 1864 formează epocă în biserica noastră.

După secolii de umilire din grația glorioasă a nostru Domnitor în acest an s'a reînfințat mitropolia noastră străveche și episcopul nostru a fost încununat cu aureola de mitropolit.

După multele stăruințe ale neuitatului arhieru în acest an i-a asigurat bisericii noastre din vesteria statului o subvențiune permanentă de 50 mii fl., din care subvențiune o cuotă considerabilă și pentru trebuințele seminarului.

Învins greutățile începutului, organizat institutul pe beze sigure și corăspunzătoare menirii lui, convins în sufletul său, că numai cu elemente viguroase se poate efectui regenerarea bisericii, pentru a atrage pe cariera preotească și elemente cu pregătire mai bună, din subvențiunea dela stat, a asigurat întreținerea gratuită în internat a 50 de elevi cu pregătire bună din școlile medii, și dintre aceștia în decursul timpului s'au și recrutat bărbați vrednici pentru misiunea apostolică.

Cu o prevedere profetică străbătând în viitor lucrările sale de regenerator al bisericii, a căutat a-i da tărie și beză sigură, pentru aceea pe lângă crearea de diferite fonduri, din venitele cărora să se vină întrajutor tinerilor diligeți și talentați, ca foțele lor intelectuale să le pună în serviciul neamului, tot din subvențiunea dela stat a esoperat a se crea 4 stipendii câte de 500 fl. exclusiv pentru absolvenții de cursurile teologice, pentru calificarea lor mai bună academică, cari se formează puterile de forță intelectuală ale bisericii noastre, și fapt este, că mulți dintre acești trimiși la studii academice nu numai lor și-au câștigat un nume ales pe paginile istoriei bisericii noastre, dar totodată prin munca lor s'a ridicat prestigiul bisericii și al neamului.

S'ar părea aproape de necrezut, că preocupat de chestiuni grele și importante, de câștigarea de drepturi publice pentru neam și biserică, preocupat de afacerile interne și de organizare ale bisericii, lucrări pe cari numai acum le știm aprecia după merit, cum nu înțelăsa a se interesa de toate momentele mai însemnate din viața institutului seminarial.

Până la anul 1864 el a fost propriul director al institutului. El preșida conferințele corpului profesoral și da directive pentru mersul afacerilor din institut.

El conducea esamenale anuale, prin ceea ce nu numai că se ridica nivelul esamenelor, dar era un impuls puternic pentru elevi, ca prin prestațiunile lor să se arate vrednici de părinteasca lui considerațiune, conștinși fiind, că nimic nu rămâne neobservat de ochii săi pătrunzători.

Conștinu de forță conduitei bune indeosebi la preot și învățător, cu încordare supraveghia și urmărirea ori ce pas al ele-

vilor și în această privință era sever și neșovăitor. Nu era considerantă care să-l poată abate dela rigoarea recerută pentru delăturarea elementelor fără vocațiune și devotament pentru chemarea de preot sau învățător, în schimb însă bunăvoință și considerațiune la părintească se îndrepta cu imbelșugare asupra acelor cari da dovezi despre buna lor conduită și devotament pentru chemarea lor.

Prin cele accentuate schițând momentele mai însemnate din activitatea acestui Moisi al bisericii noastre ca întemeietorul și organizatorul institutului seminarial, care are mențiunea sublimă a pregăti pe apostolii neamului, ni se impune de datorință, ca cu devotament să ne închinăm memoriei lui.

Numele lui varămănea sfânt și adorat din generațiune în generațiune la fi bisericii ortodoxe. Faptele lui mărețe ne vor servi, ca tot atâtea busole pentru realizarea idealelor ce urmărim. Virtuțile lui vor fi talismane și ctenodii scumpe ale fiilor bisericii ortodoxe române, și ne vor servi ca faruri luminoase, cari și între vijeliile cele mai mari ne vor arăta calea mântuirii de pericolele ce ne amenință.

Mândri și mulțumiți în sufletul nostru că nouă ni s'a dat; pururea recunoscători pentru binefacerile ce s'au revărsat asupra bisericii și neamului nostru prin faptele neperitoare, esclăm cu psalmistul: „Adusu-mi-am aminte de zilele de demult, gândescu-mă la toate faptele tale, la lucrul mâinilor tale mă cuget. Intind mâinile către tine și mărturisesc: sufletul meu către tine însetează ca un pământ insetat”.

Conferențe învățătoarești.

Convocare.

În sensul înaltului ordin consistorial dto 17 l. c. Nr. 5483 Școl., convocăm prin aceasta pe învățătorii din protopresbiteratul Mercurei la conferența anuală, ce se va ține la 1 și 2 Noemvrie st. v. a. c. în școala din Mercurea, cu următorul

Program:

1. În 1/14 Nov. la 8 ore a. m. serviciu divin cu invocarea duhului sânt.
2. Deschiderea conferenței la orele 11 a. m.
3. Planul de învățământ după săptămâni și planul orelor după jumătăți de oră, și adică:

- a) la școala cu un învățător, lucrat de N. Ivan și V. Greavu;
- b) la școala cu 2 învățători de Ieronim Puia și Remus Pop;
- c) la școala cu 3 învățători de Ilie Oltean și Nicolae Fărcaș;
- d) la școala cu 4 învățători de Ioan Preda și Ilie Tănase;
- e) la școala cu 6 învățători de Ilie Georgescu, R. Vraciu, Nic. Șerb și I. Tănase.

4. Raport asupra cursului complementar de stat, de Ieronim Puia.
5. Prelegere practică, cursul III, despre cercul pretorial de Ioan Sava.
6. Statorirea programei pentru proxima conferență.
7. Eventuale propuneri.

Inchiderea conferenței.
Mercurea. 26 Sept. 1909.

Avram P. Păcurariu,
protopop, comisar consist.

Convocare.

Convocăm conferența învățătoarească tractuală din protopresbiteratul Zarandului pe Duminecă la 1 și Luni în 2 Noemvrie st. v. a. c. la Brad.

Programul este următorul:

1. Serviciul divin împreună cu invocarea duhului sânt în biserică din Brad. Începutul la 8 ore dimineața.
2. Deschiderea conferenței în una din salele școlii noastre populare din loc la 11 ore a. m.
3. Constituirea conferenței.
4. Alegerea comisiunii de 3 membri, care va avea să prezinte propuneri cu privire la temele didactice pedagogice, ce vor fi a se designa pentru conferența proxima.
5. Tractarea și discutarea asupra următoarelor teme:

- a) „Formarea moralului în școala populară”, disertație de P. Rusu, învăț. în Cebes.
- b) „Tatăl nostru”, prelegere practică cu clasa I a de Adam Iezan, învăț. în Blăjeni-Plai;
- c) „Povestea unei pășărie”, de V. Alexandri, prelegere practică pentru frumusețea limbii de Petru Popa, învăț. în Ribicioara-de-jos, pentru clasa a V-a;

d) Frângerile vulgare ($\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$) cu clasa a IV-a de Ioan Todor, învăț. în Curbău;

e) „O cântare din limba română” (după placul prelegătorului) predată de Ioan Micu, învăț. în Blăjeni-Crișu;

f) „A szülő helye” cu cl. a II-a de Grățiana Boneu, învăț. în Brad;

g) „A világ”, cu cl. a II-a de Vasile Șerban, învăț. în Băița.

La această conferență sunt invitați toți învățătorii definitivi și suplenți aplicați la școlile noastre confesionale din tractul protopresbiterat, precum și parohii și administratorii parohiali, cari toți sunt datorți a participa, și sunt binevăzuți toți aceia, cari se interesează de soarta învățământului.

Brad, la 28 Sept. 1909.

Vasile Damian,
protopresbiter, comisar cons.

On. preoțimi și învățătorimi din tractul protopresbiterat Făgăraș!

În sensul circularului Nr. 5483 Școl. a. c. convocăm conferența învățătoarească tractuală pe Duminecă și Luni în 1 și 2 Noemvrie v. a. c. la 8 ore a. m. în biserică noastră din Făgăraș cu programul stabilit în ultima conferență tractuală.

1. Alegerea manualelor din limba maghiară relativ la Istoria patriei, Geografie, Aritmetică și Constituția patriei, cu privire la art. de lege XXVII din 1907. I. Draga și Ioan Bica, disertatori, — recensent I. Bica, învăț. în Perșani.

2. „A paraszt ház”, temă practică din limba maghiară de Mateiu Boamă și Procopiu Bența, recensent T. Cerbu.

3. „Szent István”, temă practică de F. Flacș și N. Bologa, recensent I. Băicoiu.

4. „Învățătorul ca factor principal”, relativ la dezvoltarea institutelor culturale economice, de I. Măniț Popa și M. Matei, recensenti Iosif Ludu și V. Veja.

5. „Aflarea suprafețelor triunghiurilor”, temă practică de P. Macedon și G. Boieriu, recensent Niciu.

6. „Eminescu”, individualitatea și poezia lui, studiu științific literar de I. Paicu.

7. „Culegeri de obiceiuri românești”, să se lucre de fiecare învățător în parte.

Parohul, ca director local de școală, imediat se aduce la cunoștința învățătorului nostru dela școala confesională în special tema ce o are de lucrat, respective de cenzurat din acest program de muncă și în general fiecărui învățător tema de sub punctul 7 al programei; iar în aceea zi după serviciul divin să participe și parohul ca director local de școală la conferență.

Sibiu, 6 Octomvrie 1909.

Nicolae Borzea,
protopresbiter.

NOUTĂȚI.

Parastas. Sâmbătă la orele 9 dimineața s'a oficiat parastas întru odihna sufletului fericitului în Domnul Arhiepiscopul și Mitropolitul *Miron Romanul*. A pontificat I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, cu Preasfințitul domn episcop al Aradului *Ioan I. Papp*, asistați de Preacuvioșii Lor, Arhimandriții Dr. Ilarion *Pușcariu*, Filaret *Musta*, Augustin *Hamsea*, Vasile *Mangra*, cu protosincelii Dr. Eus. R. *Roșca*, Dr. Miron E. *Cristea* și Roman R. *Ciorogariu*, apoi de protopresbiterul Dr. Ioan *Siroia* și de diaconii Dem. *Câmpean* și Dr. Vasile *Stan*. Au asistat elevii seminarului cu profesorii lor, deputații congresuali, membrii familiei și alt public. A cântat corul elevilor seminariali.

Personal. Preasfințitul Domn episcop al Aradului *Ioan I. Papp* a plecat din Sibiu, la reședința sa din Arad, Duminecă dimineața, însoțit de cei mai mulți deputați congresuali din diecesa Aradului.

Fondul cultural. Dl. Dr. *Ioan Pap*, avocat în Brad, deputat congresual, a donat la fondul cultural al arhidiecesei suma de 167 cor. 20 fleri.

Pomenirea lui Șaguna, s'a făcut oam aflăm din „N. R.” — care dă știrile cele mai exacte privitoare la serbările din regat, — în patru eparhii: a Ungrovlahiei, a Moldovei, a Danării-de-jos și a Râmnicului. În toată eparhia Ungrovlahiei, până la cel din urmă sat, după liturghie s'a făcut pomenirea bisericească a marelui mitropolit, ca și cum el ar fi fost unul din marii ierarhi ai bisericii Ungrovlahiei. În capitală părintele vicar Teodosie Atanasiu a slujit la parastasul din biserică Sf. Gheorghe, fiind de față un public numeros, împreună cu comitetul central al „Ligei pentru unitatea culturală”. La Iași însuși mitropolitul *Pimen* al Moldovei a oficiat și a cuvântat. Tot acolo au mai comemorat pe Șaguna dnii Xenopol și Cuza. La ateneul bucareștean s'a întrunit o lume, cum nu s'a mai văzut acolo: în deosebi mulți preoți și teologi. Au vorbit la Ateneu dnii: I. Mihăilescu, I. Slavici și N. Iorga. S'a citit apoi telegrama adresată M. Sale Regale Principelui Carol, care e proclamat membru de onoare al Ligei culturale.

Un jubileu. Trei dintre deputații congresului național-bisericesc al bisericii gr. ort. române din Ungaria și Transilvania sunt membri ai congresului, împreună cu I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Ioan*, de patruzeci de ani, adică dela prima întrunire a congresului, întâmplată la anul 1869, până astăzi. Acești sunt domnii: Ioan cavaler de *Pușcariu*, Dr. Iosif *Gall* și Parteniu *Cosma*. În onoarea lor membrii congresului au aranjat Sâmbătă seara, după încheierea sesiunii congresuale, o masă comună în localitățile dela „Împăratul Romanilor” și i-au sărbătorit în mod călduros din prilejul acestui jubileu. Ne alăturăm și noi la doririle lor de bine.

Desmintire. Ziarul „Tribuna” din Arad și după ea și alte foi românești aduc știri despre o pretinsă demonstrațiune, care ar fi avut loc în una din nopțile trecute la reședința arhiepiscopicească din Sibiu. Dăm cea mai categorică desmintire acestei scornituri. Nici demonstrație, nici spargere de geamuri nu s'a întâmplat la reședința arhiepiscopicească.

Sfășiere de biserică. Duminecă, în 18/31 Octomvrie 1909 se va sfîși biserică română greco-orientală din Răușor, protopopiatul Făgăraș, de curând renovată și lărgită. La sărbătoarea dată cu prilejul acestei festivități sunt invitați toți sprijinitorii și făcătorii de bine ai bisericii acesteia, din partea comitetului parohial din Răușor.

† Iancu Turcu, pretore în Arpașul inferior, după un morb foarte greu, în timp scurt și-a dat sufletul în mâinile A. totputernicului Creator Joi la ora 1 dimineața, în al 24 an al vieții și al 4-lea an al fericitei sale căsătorii. Însmăntarea i s'a făcut Vineri în 22 Octomvrie la orele 3 p. m. după rital gr. ort. dela casa mortală în cimiterul român în Făgăraș.

Demonstrațiune. Mișcarea studenților români din Cernăuți pentru înființarea unei catedre de istorie a Românilor a avut rezultatul, că ministerul de culte a înființat o catedră la universitatea de acolo pentru istoria popoarelor din răsăritul Europei, și în special pentru istoria Românilor și a Balcanului. Catedra a fost încredințată unui profesor rutean cu numele *Milcovici*. Universitarii români au considerat numirea aceasta ca o manifestare împotriva Românilor, și au făcut în zilele acestea o sgomotoasă demonstrație în sala profesorului *Milcovici*, care n'a putut să-și țină cursul și a fost silit să părăsească sala.

Reuniunea femeilor române din Arad și provincie aranjază în curând o loterie cu câștiguri de lucruri de mână, și face apel de nou la doamnele și domnișoarele române, să trimită obiecte din ale economiei de casă și de port țărănesc, precum și de altă natură, până la 15 Nov. n. c. la adresa directoriei școlii de fete din Arad Octavia Dr. Ciuhandu, pentru a putea fi sortate la loteria, care se aranjează în folosul reuniunii și pentru sporișirea fondului din care se va ridica noua școală de fete în Arad.

Monitorul oficial din București publică decretul pentru convocarea în sesiune de toamnă a sfântului sinod al bisericii autocefale ortodoxe române pe ziua de 12 Octomvrie 1909 v.

Bandă de copii. Poliția din Buda-pesta a arestat o ceată de pungași, compusă din băieți dela 12 până la 16 ani. Au recunoscut, că au comis șasezeci de furturi și spargeri. Băieții de „bună” speranță se intruneau într'un hotel, unde-și petreceau cu fete de aceeași moralitate.

Ministru de marină. Ziarele vieneze anunță, că în curând se va înființa un ministeriu de marină în Austria, iar ministru va fi numit amiralul baron Spaun.

Clujul pentru — Barcelona. În ședința consiliului municipal s'a primit propunerea profesorului universitar *Apáthy*, d'a se exprima regrete din partea orașului Cluj pentru executarea lui *Ferrer* Hotărârea aceasta, primită cu 26 voturi contra 18, s'a trimis municipalității orașului Barcelona.

Statuia lui Heine. În sfârșit senatul orașului Hamburg totuși a dat un loc pentru ridicarea unei statue poetului Heine.

Nr. 1197—1909.

Concurs.

Comitetul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru:

O bursă de K 100 (una sută) anual din „Fondul Avram Iancu”, destinată pentru tineri români dela școale secundare.

Petițiile se vor adresa comitetului central al „Asociațiunii” în Sibiu, strada Morii Nr. 6 până la 3 Noemvrie n. s. c. împreună cu următoarele aceluze în original sau în copie legalizată:

- a) certificat de botez;
- b) atestat școlar;
- c) atestat de paupertate.

Sibiu, din ședința comitetului „Asociațiunii” ținută în 9 Octomvrie 1909.

Iosif Sterca Șulufu
prezident.

Lămurire.

Onorată redacțiune! Rugăm a se publica în foaia dvoastră următoarele: Pentru a nu se altera buna reputație a seminarului „Andreian” înaintea publicului cetitor, ne ținem de datorință să respingem cu indignare raportul *tendențios* al corespondentului foii „Tribuna” asupra sărbării aranjate de institutul seminarial „Andreian” din incidentul centenarului dela nașterea marelui arhieru Andreiu (Sărbarea dela seminar „Tribuna” nr. 216 pag. 6 col. III.)

Ne face impresia, că raportul nici n'a fost acolo, ca să adă cuvințele înălțătoare rostite de distinsul nostru director, P. C. Sa domnul protosincel Dr. E. *Roșca*. Cuvinte șite dela inimă și rostite cu avânt oratoric au fost acelea, despre ce au dat dovadă aplausele frenetice ale publicului asistent într'un număr neobișnuit de mare. Dl raportor era poate „în sala de solemnități a seminarului „Andreian” (?), când noi eram în sala festivă a muzeului „Asociațiunii”.

Dacă dl raportor cetia cel puțin programul ședinței publicat în nr. 107 al „Telegrafului Român”, nu seria că au fost „2 conferențe”, pentru că programul a fost: „Un discurs ocașional” și o disertațiune de Nicodim, nu „Nicolau” *Cristea*, două cântări: una de Adam și una de *Flechtenmacher*, „Popovici”, nu de „Dima”.

Curios că asupra disertațiunii clerului Nicodim *Cristea* dl raportor nu face nici o reflexiune, deși această lucrare încă a fost răsplătită cu călduroase aplause.

Noi ne-am prezentat la acea sărbare ca institut, iar scriitorul monografiei lui Șaguna nu mai face parte din membrii corpului didactic.

Trece și peste marginile bunei cuvințe dl raportor, când indirect ne învinuște, că sărbarea noastră nu ar fi fost sinceră. Noi elevii seminarului „Andreian” nu cunoaștem mai mare, mai sublim ideal decât pe marele ierarh Andreiu, al cărui nume îl poartă societatea noastră de lectură, iar nu numele „Ioan Popazu” (?). Cam prea multă ignoranță!

Elevii seminarului „Andreian”.

Teatru german.

Sâmbătă și Duminecă s'a dat cu frumos succes opera *Herbstmännchen*. Teatrul a fost plin în ambele seri. Astăzi Luni se dă comedia „*Frau Lutta's Brautfahrt*” iar mâine, Marți, „*Ein Ehrenwort*” dramă în 4 acte.

Nr. 9977 Epitr. (388) 1-1

Concurs.

La școala economică, înființată de Consistorul arhidiecezan pentru câștigarea și completarea cunoștințelor practice în economia de câmp, viticultură, lăptărit, legumărit, pomărit etc., se primesc pentru anul economic 1909/10 6 tineri de religie gr-or. ca elevi, pe lângă următoarele condiții:

1. Etate primară de 15 ani, — dovadă că au absolvat cel puțin școalele elementare cu purtare morală bună, truște sunt bine dezvoltate, ceea ce vor dovedi cu atestat medical.
2. Cei primiți vor aduce cu sine două rânduri de haine și albituri.
3. Cursul acesta se va începe la 5 Noemvrie și va dura 1 an.
4. Elevii primesc în internat instrucțiune, cuartir, vîpt și haine de pat gratuit.
5. Concurenții să-și aștearnă rugărilor Consistorului arhidiecezan, instruite cu carte de botez, atestat școlar, medical și de moralitate vidimat de oficiul parohial, cel mult până la 5 Noemvrie st. n. a. c.

Sibiu, 23 August v. 1909.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 353/909. [370] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **protopresbiter** al tractului Ilia, devenit vacant prin pensionarea fostului protopresbiter George Oprea se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Dotațiunea împreună cu acest post e următoarea:

- a) Venitele din parohia centrală Ilia fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.
- b) Dotațiunea protopresbiterală de 1000 cor. statorită prin concludul sinodului arhidiecezan din 21 Aprilie 1900 sub nr. 116, dintre cari 400 cor. se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecezei în 4 rate, trei lunare, iar 600 cor. din fondul protopresbiteral în două rate.
- c) Taxele pentru visitațiunile canonice, accidentii, comisiuni și asistări la examene.

Reflecții la acest post sunt poștiți a-și înainta cererile lor instruite conform normelor din vigoare mărutului consistor arhidiecezan în termenul deschis.

Din sedința comitetului protopresbiteral al tractului Ilia, ținută la 25 Septemvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral:

Zevedeu Murășian
administrativ protopresbiteral.

Nr. 58—1909 P. [368] 3-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III **Cigău**, protopresbiteratul Geoagiuului, prin aceasta se publică din nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, în care timp concurenții cu știrea subsemnatului au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică pentru a cânta și predica, respective celebra.

Geoagiu, (Algyogy) 15 Sept. 1909.
Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiu în conțegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 398/1909. (376) 2-2

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala din **Săcămaș**, protopresbiteratul Dobrobra, să publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom”.

Emolumentele sunt: salar cor. 600, cuartir și lemne.

Reflecții la acest post au să înainteze cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat.

Dobrobra, la 30 Septemvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral al Dobrei, în conțegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 584—1909. [360] 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III **Tamaș**, protopresbiteratul Ungurașului se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Doritorii de a concura la acest post, dela care să cere să aibă studii pregătitoare de 8 clase medii sunt poștiți a-și așternerugărilor de concurs instruite conform normelor din vigoare în timpul arătat mai sus subsemnatului oficiu protopresbiteral având înainte de alegere a se prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a se face cunoscuți cu parohienii prin cântare, cuvântare sau celebrarea sf. liturgii.

Fizeș-sâmpetru, 19 Sept. (2 Oct.) 1909.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Ungurașului în conțegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopop.**Concurs.**

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr. or. din **Lovnic**, protopresbiteratul Cohalm, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Salar 600 cor (230 cor. din repartitie ear 370 cor. dela stat, asigurațiune vechie), cuartir și lemne de foc, eară după alegere întregirea completă a salarului conform legii, Art. 27 din 1907, se va cere dela stat.

Concurenții au a-și înainta cererile, oficiului protopresbiteral al Cohalmului în termenul sus indicat și a să prezenta la sfta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și în tipic, îndatorat fiind alesul a instrua elevii în cântările liturgice și a cânta și cu ei la sfta liturgie.

Cohalm, în 2 Octomvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului în conțegere cu comitetul parohial.

(377) 2-2 **Titu V. Gheaja**
protopresbiter.

Nr. 565/1909. [356] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna **Gelmar**, parohie de clasa III devenită vacantă prin promovarea parohului de protopresbiter la Geoagiu, pe baza decisului consistorial Nr. 9856 Bis. 1909 din 24 August, prin aceasta să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt toate venitele parohiei fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Fiitorul paroh va avea să plătească darea după pământurile bisericesti pe care le folosește.

Concurenții vor avea a-și subșterne rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și a să prezenta în modul prescris de regulamentul parohial în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a face cunoștință cu parohienii.

Orăștie, la 17 Septemvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral gr-or. al tractului Orăștie în conțegere cu comitetul parohial.

Vasile Domaș
protopresbiter.

Nr. 496/1909. (369) 3-3

Concurs.

În sensul veneratului ordin Consistorial din 30 Iunie v. a. c. Nr. 6870 Bis., prin aceasta se publică concurs pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Cârjiți** cu filia **Bretelin** cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu post sunt cele statorite de comitetul parohial și fasonate în coala B. pentru dotația dela stat.

Concurenții au a-și așternerugărilor de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul sus indicat, și a să prezenta în timpul și modul prescris în regulamentul pentru parohii, în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică din această parohie spre a cânta, predica și eventual a celebra sf. liturgie.

Deva, 25 Septemvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. în conțegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 517/1909. (378) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Căinelul de Jos**, în protopresbiteratul Devei, în înțelesul ordinului consistorial dela 22 Septemvrie a. c. Nr. 11180 Bis., să publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de-a ocupa acest post dela cari se cere ca pregătire anterioară înainte de a intra în sfânta teologie 8 cla e medii, vor așterner cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și să vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, predica și eventual a celebra.

Deva, 29 Septemvrie, 1909.

Oficiul protopresbiteral al tractului Deva.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 795/1909. [380] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de clasa a III-a **Ribicioara-de-sus**, protopresbiteratul Zarandului se scrie concurs nou, pe baza ordinului Preavenatului Consistor arhidiecezan data 23 Septemvrie a. crt. Nr. 11150 bis., cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Petenții au a-și așterner rugărilor întocmite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta și cuvânta respective celebra.

Brad, la 28 Septemvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conțegere cu comitetul parohial concernent.

Vasiliu Damian
protopresb.

COVOARE * * * * *

PLAPOME * * * * *

PERDELE * * * * *

în cel mai mare sortiment cu prețurile cele mai eține în prăvălia de manufactură

Iulius Wermescher

Sibiu

Piața mare 13. — Str. Cisnădiei 1.

(331) 6-10

Nr. 559—1909. [379] 2-3

Concurs.

În urma ordinului consistorial dto 15 Septemvrie a. c. Nr. 10992, pentru întregirea parohiei de clasa II a din **Oarda-de-sus**, protopresbiteratul Sebeșului, devenită vacantă în urma pensionării parohului Ioan Muntean, prin aceasta se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții vor înainta cererile întocmite conform normelor din vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și până cu 8 zile înainte de alegere au a se prezenta în parohie, pentru a cânta în biserică, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 1 Octomvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral în conțegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresb.**Viță de vie altoită**

americană liferează în diferite sorte, garantat curate, în asortiment foarte bogat, deja de ani ca prima și cea mai solidă cunoscută firmă (381) 2-26

Prima plantațiune de vie altoită târnăveană.

Proprietar: **Fr. Caspari.**

Mediaș, nr. 56 (Transilvania).

Rog a cere catilog ilustrat!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare proprietar de vie să se informeze înainte de trimiterea comandei, la o persoană cunoscută despre încredințarea corectitudinii a susnumitei firme.

Aviz!

Subscrisul primește **Transporturi** cu carul de mobile și camionul, precum și tot felul de expedițiune, cu prețuri moderate. Strada Honterus Nr. 2. Telephon 46.

Cu stimă: **Jac. Löwy.**

Capital bine speculat.

C a s e l e

din Str. Honterus Nr. 2 și Str. Nouă Nr. 40 sunt de vânzare.

Capital bine speculat!

(382) 1

Deslășiri la **Jac. Löwy,**

Strada Honterus 2.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chie și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [13] 37-52